

Webinar ‘Wegwijs in schulden’ Q&A

1. Wat kan ik als eerstelijnswerker doen voor een cliënt met schulden?

Als je cliënt schulden heeft, kan je twee dingen doen: een menswaardig inkomen (proberen) bekomen en inschatten of de schulden dringend actie vereisen.

Een menswaardig inkomen bekomen, doe je door een overzicht te creëren in het budget en door het besteedbare inkomen te verhogen.

De meest efficiënte manier om het besteedbaar inkomen te verhogen, is een brede rechtenverkenning. In de [presentatie van het webinar](#) vind je een aantal handige tools om overzicht te creëren in het budget, en een verwijzing naar websites die je helpen bij de rechtenverkenning.

Als er al schulden zijn, schat je best zo snel mogelijk in of een schuld dringend is. Hoe je dat doet, lees je hieronder bij vraag 2.

Heeft je cliënt veel schulden? Dan verwijst je best door naar een gespecialiseerde dienst van een OCMW of een CAW.

2. Hoe weet ik of een schuld dringend is?

Als je wil inschatten of een schuld dringend is en actie vereist, bekijk je samen met je cliënt hoe ver de factuur/schuld al staat.

Een schuld begint bij de minnelijke invordering (verzending factuur, herinneringen...) en evolueert verder naar de gerechtelijke invordering als je niet betaalt. **Een schuld is dringend wanneer de laatste fase van de minnelijke invordering bereikt is.** Je wil de gerechtelijke invordering van een schuld namelijk zoveel mogelijk vermijden. De kosten lopen snel hoog op zodra de rechtbank betrokken wordt.

3. Mijn cliënt heeft een aanmaningsbrief ontvangen. Wat doe ik best?

Bekijk de aanmaning goed. Gaat het om een schuld in de minnelijke fase of bevindt de schuld zich al in de gerechtelijke fase?

Neem daarna contact op met de schuldeiser en vraag over welke schuld het precies gaat. Vraag een overzicht van de gevorderde bedragen op. Dat is belangrijk als je de schuld wil betwisten.

Of je de extra kosten, interesten en schadevergoedingen kan betwisten, hangt af van de soort schuld. Laat dat nakijken door een jurist als je niet zeker bent.

Opgelet - **zorg ervoor dat je geen schuldenkenning doet** als je contact opneemt met een schuldeiser. Daardoor begint de verjaringstermijn van de schuld immers opnieuw te lopen vanaf nul. **Neem daarom altijd de volgende zin op in het brief- of mailverkeer met schuldeisers:** *Ik bezorg u dit schrijven met alle voorbehoud van rechten en zonder nadelige erkenning.*

4. Wanneer komt de gerechtsdeurwaarder in beeld?

De gerechtsdeurwaarder komt vaak pas in beeld als een schuld gerechtelijk wordt ingevorderd. De gerechtelijke invordering start met een dagvaarding die door de gerechtsdeurwaarder wordt bezorgd.

Als je niet reageert op een dagvaarding zal de gerechtsdeurwaarder andere stappen ondernemen. **Per stap komen er extra kosten bij.** In de [presentatie van het webinar](#) vind je een overzicht van de stappen van een gerechtelijke invordering.

Maar een gerechtsdeurwaarder kan ook ingeschakeld worden om een schuld minnelijk in te vorderen. Dat is verwarrend, dus lees de brief van de gerechtsdeurwaarder goed om te weten waarover het precies gaat. Daarvoor vind je een aantal tips op de website van de Federale Overheidsdienst Economie: [Invordering door een incassobureau, gerechtsdeurwaarder of advocaat | FOD Economie \(fgov.be\)](#).

5. Kan ik een schuld erkennen door het woord 'schuld' te gebruiken?

Nee, je kan een schuld niet erkennen door het woord schuld te gebruiken als je een overzicht van de schulden opvraagt. Je hoeft dus geen ander woord, bijvoorbeeld saldo, te gebruiken. Het is de schuldeiser die moet bewijzen wat en waarom je zou moeten betalen. Als je informatie opvraagt over een schuld die wordt gevorderd, erken je niets. Zolang je er maar bij zet: *Ik bezorg u dit schrijven met alle voorbehoud van rechten en zonder nadelige erkenenis.*

6. Hoe zit het met de verjaring van schulden?

Een schuld is verjaard en moet niet meer betaald worden als de wettelijke verjaringstermijn voorbij is. Klinkt eenvoudig, maar dat is het niet. De algemene verjaringstermijn bedraagt tien jaar, maar er zijn bijna evenveel uitzonderingen als er soorten schulden zijn. Veel schulden hebben een uitzonderlijke verjaringstermijn, waardoor zelfs schuldbemiddelaars het bos door de bomen soms niet meer zien.

Opgelet – schuldeisers of hulpverleners kunnen de verjaring *stuiten* door bepaalde acties te ondernemen. Bij stuiting begint de verjaringstermijn opnieuw vanaf nul te lopen, en dat is nadelig voor de persoon met schulden.

Een schuldeiser kan de verjaring stuiten door bijvoorbeeld een dagvaarding te versturen.

Een hulpverlener kan de verjaring stuiten door een schuld namens zijn cliënt te erkennen. Daarom is het zo belangrijk om de zin *met alle voorbehoud van rechten en zonder nadelige erkenenis* op te nemen als je een brief of mail stuurt naar een schuldeiser.

SAM lanceert binnenkort een online tool waarmee je de verjaring van een schuld kan nakijken. Interesse? [Abonneer je op onze nieuwsbrief](#). Vergeet het thema 'schuldhulpverlening' niet aan te vinken.

7. Wat met een achterstal op een hypothecair krediet?

Een schuldeiser (degene die de hypothecaire lening heeft toegekend) kan **beslag laten leggen** op de woning wanneer iemand de aflossingen van de lening voor die woning niet betaalt. De schuldeiser hoeft niet langs de rechtbank te gaan om een vonnis te krijgen: de notariële leningsakte heeft hier dezelfde kracht als een vonnis van de rechtbank.

Maar voor de schuldeiser effectief beslag kan laten leggen op de woning, **moet hij proberen een minnelijke schikking te treffen** voor een beslagrechter. Wanneer er een minnelijke schikking komt, zal de schuldeiser geen beslag leggen op de woning.

Meer informatie vind je op [Hypotheekschulden - Eerste Hulp Bij Schulden](#).

8. Hoe kan ik nagaan of een schuldeiser te veel extra kosten aanrekent?

Je kijkt best naar de algemene voorwaarden. Daarin staat hoeveel extra kosten een schuldeiser aanrekent. Het komt regelmatig voor dat die bedragen overdreven zijn, of dat een schuldeiser toch te veel kosten aanrekent.

Vaak zal een schuldeiser geen verdere stappen ondernemen als je enkel de hoofdsom betaalt, zonder de aangerekende kosten en interesten. De rechtbanken kijken immers heel kritisch naar die extra kosten en kennen ze niet vaak toe.

9. Wat als schuldeisers weigeren om een overzicht van de schulden te sturen? Kan ik dan weigeren om te betalen?

Een schuldeiser is verplicht om een schuld te bewijzen en een overzicht door te sturen. Als hij niet kan bewijzen wat en waarom jij zou moeten betalen, kan jij (per aangetekend schrijven) weigeren om de schuld te betalen. Niet reageren op een aanmaning leidt tot een vermoeden dat je de schuld niet betwist.

10. Wat als de schuldenlast te groot of complex is?

Als je cliënt veel schulden heeft en je het bos door de bomen niet meer ziet verwijs je best door naar een OCMW of een CAW. Zij zijn gespecialiseerd in schuldbemiddeling en kunnen je cliënt het beste verder helpen. In de [presentatie van het webinar](#) vind je een overzicht van de hulpverlening die OCMW's en CAW's aanbieden bij financiële moeilijkheden.

11. Wat met boetes, belastingen en alimentatie?

Boetes, belastingen en alimentatie zijn speciale schuldsoorten. We raden aan om hier niet zelf mee aan de slag te gaan, maar door te verwijzen naar een OCMW of een CAW.

12. Hoe wordt een menswaardig inkomen verzekerd tijdens een collectieve schuldenregeling?

De [collectieve schuldenregeling](#) is een gerechtelijke procedure voor structurele schulden. Een menswaardig inkomen tijdens een collectieve schuldenregeling kan verzekerd worden door gebruik te maken van de [referentiebudgetten](#). Ze geven een antwoord op de vraag hoeveel inkomen een gezin minimaal nodig heeft om volwaardig aan de maatschappij te kunnen deelnemen.

13. Veel mensen die in een collectieve schuldenregeling zitten, hebben boedelschulden. Wat kan je als hulpverlener doen om dat te voorkomen?

Boedelschulden zijn **schulden die mensen bijmaken terwijl de collectieve schuldenregeling loopt**. Deze schulden kunnen niet meer in de collectieve schuldenregeling opgenomen worden en worden vaak opgevangen door hulpverleners van een OCMW of CAW. Als iemand steeds opnieuw schulden maakt, gaat hij best in budgetbeheer bij een OCMW of een CAW.

Bij **budgetbeheer** beheert een hulpverlener de inkomsten en uitgaven van een cliënt. De cliënt hoeft zich geen zorgen te maken over betalingen en kan geen nieuwe schulden bijmaken. Budgetbeheer is een ingrijpende vorm van hulpverlening, maar het kan een tijdelijke oplossing zijn. De cliënt krijgt (geld)rust en hoeft zich even geen zorgen te maken over zijn financiën. Daarnaast biedt het de mogelijkheid om samen te werken aan financiële redzaamheid, zodat de cliënt zijn budget na een tijdje terug zelf kan beheren.

14. Bestaat er een algemeen platform waar je een overzicht van de schulden kan aanvragen?

Nee, er bestaat geen algemeen platform waar je een overzicht van de schulden kan aanvragen. Om een overzicht te krijgen, neem je best rechtstreeks contact op met de schuldeiser.

Er bestaat wel een [Centrale van beslagberichten](#) waar de gerechtsdeurwaarder de beslagleggingen moet registreren, en een [Centrale voor Kredieten aan Particulieren](#) van de Nationale Bank – maar daar vind je geen overzicht van alle schulden per schuldenaar. OCMW's en CAW's maken een overzicht van de schulden op basis van allerlei gegevens die mensen hen bezorgen.